

ÖZET
GARİPNAME İLE DEDE KORKUT HİKAYELERİ’NİN İKİLEMELER
AÇISINDAN MUKAYESESİ

Haki TABCU

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Haziran 2014

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Serdar YAVUZ

Bu çalışmada 14. yüzyıla ait bir eser olan Aşık Paşa'nın Garipname'si ile 15. yüzyılda yazıya geçirildiği bilinen ve dolayısıyla bu asrın dil özelliklerini taşıyan anonim bir yapıt olan Dede Korkut Hikayeleri'nde geçen ikilemelerin mukayese yapılmıştır. Çalışmanın amacı bu dönemin dili olan Eski Anadolu Türkçesinin söz varlığının belirlenmesine katkıda bulunmaktır.

İkileme ile ilgili kuramsal açıklamaların yapıldığı “Giriş” bölümünde dilbilimcilerin bu kelime grubunu nasıl tanımladıkları ve yapılmış farklı isimlendirmeler üzerinde durulmuştur. Bu bölümde ikilemelerle ilgili yapılmış çalışmalarda ikilemelerin ses özellikleri ve dilbilgisi açısından nasıl incelendikleri açıklanmıştır. Bu konuyla ilgili çalışmalarda yapılmış sınıflandırmalar incelenmiştir.

İnceleme bölümünde ikilemeler; öğeleri arasındaki anlam ilişkisi, öğelerin hece sayısı, öğelerindeki ses benzerliği, kelime başındaki sesler, öğelerindeki çekim ekleri, öğelerindeki kelime türleri, öge olarak cümledeki görevleri ve öğelerindeki kelimelerin kökeni bakımından sınıflandırılmış ve mukayese edilmiştir. Bu bölümde yapılan mukayese daha ziyade eserlerde kullanılan ikilemelerin tasnif grubuna göre arz ettikleri istatistikler üzerinedir. Bu bölümün sonunda dizin bölümünde ikilemelerin eserlerde geçtiği yerler tek tek belirtilerek kullanım sıklıkları bakımından ortaya konmuşlardır.

Sonuç bölümünde eserlerde geçen ikilemeler oransal olarak ortaya konmuş, inceleme bölümünde yapılan sınıflandırmalara bağlı olarak çeşitli tespit ve yorumlar yapılmıştır.

Anahtar Sözcükler: İkilemeler, Sınıflandırma, Mukayese, Eski Anadolu Türkçesi